

**BIESZCZADZKI BANK SPÓŁDZIELCZY
W USTRZYKACH DOLNYCH**

*Załącznik do Uchwały Nr48/Z/2019
Zarządu Bieszczadzkiego Banku
Spółdzielczego w Ustrzykach Dolnych*

**Informacje podlegające ujawnieniom
w ramach Polityki informacyjnej Bieszczadzkiego
Banku Spółdzielczego w Ustrzykach Dolnych
według stanu na 31.12.2018r.**

Ustrzyki Dolne, lipiec 2019r.

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	3
1.1.	Informacje ogólne o Banku.....	3
1.2.	Podstawa sporządzenia Polityki informacyjnej.....	3
2.	Informacje o zasadach zarządzanie ryzykiem w Banku.....	4
2.1.	Ryzyko kredytowe.....	4
2.1.1.	Zarządzanie ryzykiem kredytowym.....	5
2.1.2.	Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań.....	9
2.1.3.	Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie.....	14
2.1.4.	Zarządzanie ryzykiem rezydualnym.....	14
2.2.	Ryzyko płynności.....	14
2.3.	Ryzyko rynkowe (walutowe).....	17
2.4.	Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych do portfela bankowego.....	18
2.5.	Ryzyko operacyjne.....	20
2.6.	Strategia i procesy zarządzania ryzykiem braku zgodności.....	21
3.	Fundusze własne Banku – Uznany kapitał.....	21
3.1.	Informacje podstawowe.....	21
3.2.	Struktura i wartość księgowa funduszy własnych.....	22
4.	Adekwatność kapitałowa.....	23
4.1.	Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności kapitałowej.....	23
4.2.	Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego.....	24
4.3.	Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego.....	25
5.	Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym.....	27
6.	Dźwignia finansowa.....	28
7.	Polityka w zakresie wynagradzania	28
8.	Oświadczenie Zarządu w zakresie ujawnień – art. 453 Rozporządzenia CRR.....	29

1. Wprowadzenie

1.1. Informacje ogólne o Banku

Bieszczadzki Bank Spółdzielczy w Ustrzykach Dolnych, z siedzibą w Ustrzykach Dolnych przy ul. Belskiej 12, 38-700 Ustrzyki Dolne, wpisany został do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego Sądu Rejonowego w Rzeszowie, XII Wydział Gospodarczy, pod numerem KRS 0000110559 w dniu 07.05.2002 r.

W 2018 roku Bieszczadzki Bank Spółdzielczy w Ustrzykach Dolnych prowadził działalność w następujących placówkach:

- Centrala - 38-700 Ustrzyki Dolne, ul. Belska 12
- Punkt Obsługi Klienta - 38-712 Czarna 80
- Punkt Obsługi Klienta - 38-713 Lutowska 14
- Punkt Obsługi Klienta - 38-700 Ustrzyki Dolne, ul. Belska 22

Działalność Banku wg PKD została sklasyfikowana, jako: pozostałe pośrednictwo pieniężne, pozostała usługowa działalność finansowa gdzie indziej niesklasyfikowana z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych, pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe z wyłączenie ubezpieczeń i funduszy emerytalnych, działalność związana z zarządzaniem funduszami, kupno i sprzedaż nieruchomości na własny rachunek. Zgodnie ze Statutem Bank prowadzi działalność na terenie województwa podkarpackiego.

Bank działa na rzecz klientów indywidualnych oraz instytucjonalnych, prowadząc operacje depozytowe i rozliczeniowe w PLN oraz walutach obcych (tj. GBP, USD, EUR). Bieszczadzki Bank Spółdzielczy w Ustrzykach Dolnych przedstawia informacje o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczące adekwatności kapitałowej wg stanu na dzień 31 grudnia 2018 r.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bieszczadzki Bank Spółdzielczy w Ustrzykach Dolnych nie posiadał udziałów w podmiotach zależnych nie objętych konsolidacją. Bank zrzeszony jest w Banku Polskiej Spółdzielczości Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie ul. Grzybowskiej 81, a w grudniu 2015 r. podpisał Umowę o przystąpieniu do Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

1.2 Podstawa sporządzenia Polityki informacyjnej

Niniejszy dokument stanowi realizację postanowień Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) – zwanego dalej CRR oraz Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 1423/2013 z dnia 20.12.2013r. ustanawiającego wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych instytucji zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013.

2. Informacje o zasadach zarządzania ryzykiem w Banku.

W Banku funkcjonuje zorganizowany proces zarządzania ryzykiem, w którym uczestniczą następujące organy:

- Rada Nadzorcza
- Zarząd
- Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem – Prezes Zarządu,
- Stanowisko ds. Zarządzania Ryzykami i Analiz
- Stanowisko ds. zgodności
- Audyt wewnętrzny - sprawowany przez SSOZ BPS na podstawie zawartej umowy,
- Pozostali pracownicy Banku

W procesie zarządzania ryzykiem cele strategiczne określa Rada Nadzorcza, która ocenia skuteczność działań Zarządu Banku, mających na celu zapewnienie efektywności procesu zarządzania ryzykiem.

Proces zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka w Banku obejmuje następujące działania:

- Gromadzenie informacji.
- Identyfikację i ocenę ryzyka.
- Limitowanie ryzyka.
- Pomiar i monitorowanie ryzyka.
- Raportowanie.
- Zastosowanie narzędzi redukcji ryzyka (działania zapobiegawcze).

2.1. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe to ryzyko poniesienia straty finansowej spowodowanej brakiem zdolności klienta do obsługi długu albo odmową wypełnienia zobowiązań wynikających z umowy wobec Banku.

Działalność kredytowa to najbardziej dochodowa część działalności Banku jednocześnie obciążona największym ryzykiem.

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego i zrównoważonego pod względem, jakości i ilości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym, jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych. W celu osiągnięcia długofalowych zamierzeń w zakresie ryzyka kredytowego, w Banku badaniu poddaje się min. czynniki ryzyka zmian makroekonomicznych oraz ryzyka rezydualnego.

2.1.1. Zarządzanie ryzykiem kredytowym

W procesie zarządzania ryzykiem kredytowym uczestniczą:

- Rada Nadzorcza
- Zarząd
- Członek Zarządu nadzorujący zarządzanie ryzykiem – Prezes Zarządu,
- Stanowisko ds. Zarządzania Ryzykami i Analiz
- Stanowisko ds. zgodności
- Audyt wewnętrzny- sprawowany przez SSOZ BPS na podstawie zawartej umowy,
- Pozostali pracownicy Banku

Proces zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku przebiega w następujących etapach:

- Identyfikacja czynników ryzyka kredytowego.
- Ocena oraz ustalenie dopuszczalnych norm ryzyka (limity) – zarządzanie ryzykiem koncentracji.
- Monitorowanie, pomiar i raportowanie ryzyka.
- Wdrażanie technik redukcji ryzyka.
- Zarządzanie ryzykiem rezydualnym (w tym analiza ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznych – zgodnie z zapisami Rekomendacji S).
- Zarządzanie ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych, zgodnie z Rekomendacją T.
- Testy warunków skrajnych.
- Weryfikacja przyjętych procedur.
- Kontrola zarządzania ryzykiem kredytowym.

Ryzyko kredytowe Banku należy rozpatrywać w dwóch aspektach:

- Ryzyka pojedynczej transakcji,
- Ryzyka łącznego portfela kredytowego.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do pojedynczego kredytu polega na:

- Badaniu wiarygodności i zdolności kredytowej przed udzieleniem kredytu, w oparciu o zweryfikowane pod względem wiarygodności dokumenty, dostarczane przez klientów.
- Wykorzystaniu w ocenie zdolności kredytowej i zabezpieczeń dostępnych baz danych.
- Prawidłowym zabezpieczeniu zwrotności ekspozycji kredytowych, zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku, gwarantującym zwrotność kredytów.
- Bieżącym monitoringu zabezpieczeń kredytowych, ze szczególnym uwzględnieniem zabezpieczeń hipotecznych w całym okresie kredytowania.
- Dokonywaniu okresowych przeglądów ekspozycji kredytowych oraz tworzeniu rezerw celowych.
- Prawidłowym prowadzeniu windykacji i nadzoru nad trudnymi kredytami.
- Kontroli działalności kredytowej.

- Rozdzieleniu funkcji budowy modeli statystycznych oceny zdolności kredytowej od działalności sprzedażowej. Za budowę modeli oceny zdolności kredytowej odpowiada Komórka monitorująca ryzyko w Banku.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym w odniesieniu do łącznego zaangażowania kredytowego przeprowadzane jest za pomocą:

- Dywersyfikacji ryzyka.
- Analizy skuteczności przyjmowanych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych.
- Monitorowaniu rynku podstawowych zabezpieczeń, przyjmowanych przez Bank, tj. rynku nieruchomości.
- Analizy struktury podmiotowej i produktowej portfela kredytowego.
- Monitorowania ekspozycji zagrożonych, ich struktury, czynników ryzyka.
- Przedsięwzięć organizacyjno-kadrowych polegających w szczególności na:
 - a) Organizacji bezpiecznych systemów podejmowania decyzji kredytowych.
 - b) Rozdzieleniu funkcji operacyjnych od oceny ryzyka, poprzez wdrożenie zasady, że ocenę ryzyka przeprowadza Zarząd z wykorzystaniem dokumentacji opracowanej przez pracownika kredytowego, w oparciu o zatwierdzone przez Zarząd regulacje.
 - c) Podziale nadzoru nad ryzykami wśród członków Zarządu. Nadzór nad ryzykiem kredytowym, zgodnie ze Statutem Banku sprawuje Prezes Zarządu.
 - d) Przydzieleniu nadzoru nad wdrażaniem Polityki kredytowej, w tym polityki zarządzania ryzykiem detalicznych ekspozycji kredytowych (DEK) oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie (EKZH) Wiceprezesowi Zarządu ds. kredytów, oszczędności i marketingu.
 - e) Prawidłowym przepływie informacji.
 - f) Odpowiednim doborze i szkoleniu kadr.
 - g) Nadzorze nad działalnością kredytową.
 - h) Organizacji odpowiedniego systemu kontroli i audytu.

Ekspozycje przeterminowane rozumiane są jako należności z tytułu kapitału lub odsetek, jeżeli przeterminowanie przekracza 90 dni, a przeterminowana kwota przekracza 500,00 zł w przypadku ekspozycji detalicznych i 3000,00 zł w przypadku pozostałych klas ekspozycji. Ekspozycje zagrożone są to należności zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwe i stracone zgodnie z kryteriami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków z dnia 16 grudnia 2008 roku (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z późniejszymi zmianami) Bank dokonuje klasyfikacji ekspozycji kredytowych uwzględniając następujące kryteria:

- kryterium terminowości terminowość spłaty kapitału lub odsetek
- kryterium ekonomiczne – badanie sytuacji ekonomiczno-finansowej dłużnika (kredytobiorcy, poręczyciela).
- Bank dokonuje przeglądów oraz klasyfikacji ekspozycji kredytowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. U. Nr 235, poz. 1589 z późniejszymi

zmianami). Rezerwy celowe tworzone są na ryzyko związane z działalnością Banku w odniesieniu do ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do:

- kategorii „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych,
- kategorii „pod obserwacją”,
- kategorii „zagrożone” – w tym do kategorii „poniżej standardu”, „wątpliwe” i „stracone”.

Zmiana stanu wartości rezerw celowych (w tym odpisy aktualizujące) na należności bilansowe w okresie od 01.01.2018r.do 31.12.2018r. (tys. zł)

Wyszczególnienie	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan rezerw na koniec roku obrotowego	Wymagany poziom rezerw celowych
1.Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	1 129	60	0	24	1 165	1 165
- w sytuacji normalnej i pod obserwacją	56	20	0	20	56	56
- poniżej standardu	0	0	0	0	0	0
- wątpliwe	0	0	0	0	0	0
- stracone	1 073	40	0	4	1 109	1 109
2.Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego	0	0	0		0	0
RAZEM	1 129	60	0	24	1 165	1 165

Wyszczególnienie	Wartość
Lokaty i środki na rachunkach BPS S.A.	26 068
Środki na rachunkach w SSOZ BPS	285
Bony pieniężne NBP, obligacje BPS S.A., obligacje skarbowe	12 288
Kredyty i pożyczki (wraz z odsetkami)	43 423
Akcje i Udziały	655
Rzeczowe aktywa trwale i wartości niematerialne i prawne	2 530

Pozostałe aktywa	2 179
Należności brutto razem	87 428
Rezerwy na należności i korekty wartości razem	2 006
Należności netto razem	85 422

Klasy ekspozycji Banku na 31.12.2018r. (tys. zł)

L.p.	Wyszczególnienie	Całkowita wartość ekspozycji (w tys. zł)
1.	Należności od Przedsiębiorstw i Spółek prywatnych oraz Spółdzielni	12 959
2.	Należności od Przedsiębiorców indywidualnych	5 324
3.	Należności od osób prywatnych	11 875
4.	Należności od Rolników indywidualnych	501
5.	Należności od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych	342
6.	Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	11 825
	RAZEM	42 826

Struktura ekspozycji ze względu na okres zapadalności według stanu na dzień 31.12.2018 r.– nominalnie (tys. zł)

L. p	Wyszczególnienie	Bez okr. term.	Do 1 m-ca	Do 3 m-cy	Do 6 m-cy	Do 1 roku	Do 2 lat	Do 5 lat	Do 10 lat	Do 20 lat	Pow. 20 lat	RAZEM
1.	Należności od przedsiębiorstw i Spółek prywatnych oraz Spółdzielni	7	188	1 131	420	1 739	2 823	1 816	3 251	1 584	0	12 959
2.	Należności od Przedsiębiorców indywidualnych	25	66	253	634	606	949	917	1 487	387	0	5 324
3.	Należności od osób prywatnych	48	147	332	471	945	2 450	1 827	2 499	2 069	1 087	11 875
4.	Należności od Rolników indywidualnych	1	1	41	47	141	116	93	61	0	0	501
5.	Należności od instytucji niekomercyjnych działających na rzecz	1	5	10	16	33	117	63	53	44	0	342

	gospodarstw domowych											
6.	Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	2	0	44	44	997	2 592	2 902	4 354	890	0	11 825
	RAZEM	84	407	1 811	1 632	4 461	9 047	7 618	1 705	4 974	1 087	42 826

2.1.2. Zarządzanie ryzykiem koncentracji zaangażowań

Bank zarządza ryzykiem koncentracji zaangażowań zarówno na poziomie jednostkowym, jaki całego portfela kredytowego. W odniesieniu do portfela kredytowego Bank stosuje i monitoruje limity zaangażowania, w szczególności w odniesieniu do:

- grupy klientów,
- branż,
- zabezpieczeń.

Celem zarządzania limitami koncentracji jest:

- ograniczanie skłonności do nadmiernej ekspozycji ryzyka wobec jednego klienta, bądź grupy klientów powiązanych ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie
- zapewnienie odpowiedniej dywersyfikacji podmiotowej ryzyka i alokacji środków finansowych
- umożliwienie właściwej dywersyfikacji i segmentacji portfela kredytowego
- umożliwienie oceny poziomu ryzyka i prawidłowego zarządzania aktywami

W 2018 roku w Banku nie wystąpiła konieczność utworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego z tytułu przekroczenia limitów koncentracji zaangażowań. Strukturę zaangażowania Banku wobec sektora niefinansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych (netto) w podziale na typ kontrahenta według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawia tabela:

L.p.	Pozycja	Wartość (tys. zł)
I	Przedsiębiorstwa, spółki prywatne oraz spółdzielnie	11 823
1.	<i>Należności normalne</i>	8 441
	Należności	8 487
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	50
	Odsetki	4
2.	<i>Należności pod obserwacją</i>	3 382
	Należności	3 393
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	14
	Odsetki	3
3.	<i>Należności zagrożone</i>	0
	Należności	1 080
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	1 595

	ESP	0
	Odsetki	515
II	Przedsiębiorcy indywidualni	5 309
1.	<i>Należności normalne</i>	4 140
	Należności	4 159
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	24
	Odsetki	5
2.	<i>Należności pod obserwacją</i>	1 169
	Należności	1 165
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	2
	ESP	9
	Odsetki	15
3.	<i>Należności zagrożone</i>	0
	Należności	0
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	0
	Odsetki	0
III	Rolnicy indywidualni	498
1.	<i>Należności normalne</i>	498
	Należności	501
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	Korekty wartości	3
	Odsetki	0
2.	<i>Należności pod obserwacją</i>	0
	Należności	0
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	0
	Odsetki	0
3.	<i>Należności zagrożone</i>	0
	Należności	0
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	0
	Odsetki	0
IV	Osoby prywatne	11 623
1.	<i>Należności normalne</i>	11 623
	Należności	11 846
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	54
	ESP	190
	Odsetki	21
2.	<i>Należności pod obserwacją</i>	0
	Należności	0
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	0
	Odsetki	0
3.	<i>Należności zagrożone</i>	0
	Należności	29
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	61

	ESP	0
	Odsetki	32
V	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	339
1.	<i>Należności normalne</i>	339
	Należności	342
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	3
	Odsetki	0
2.	<i>Należności pod obserwacją</i>	0
	Należności	0
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	0
	Odsetki	0
3.	<i>Należności zagrożone</i>	0
	Należności	0
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	0
	Odsetki	0
VI	Należności od sektora instytucji rządowych i samorządowych	11 825
1.	<i>Należności normalne</i>	11 825
	Należności	0
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	0
	Odsetki	0
2.	<i>Należności pod obserwacją</i>	0
	Należności	0
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	0
	Odsetki	0
3.	<i>Należności zagrożone</i>	0
	Należności	0
	Rezerwy celowe, odpisy aktualizujące	0
	ESP	0
	Odsetki	0
	RAZEM	41 417

Strukturę zaangażowania Banku w poszczególnych branżach w rozbiciu na kategorie należności według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku w wartościach nominalnych przedstawia poniższa tabela:

L.p.	Pozycja	Wartość (tys. zł)
1.	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	574
	Należności normalne	574
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0

2.	Górnictwo i wydobywanie	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
3.	Przetwórstwo przemysłowe	4 120
	Należności normalne	2 789
	Należności pod obserwacją	1 097
	Należności zagrożone	0
4.	Wytwarzanie i zaopatrywanie w en.elektryczną, gaz, parę wodną, wodę i powietrze	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
5.	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz rekultywacja	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
6.	Budownictwo	1 717
	Należności normalne	610
	Należności pod obserwacją	1 107
	Należności zagrożone	0
7.	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli	2 849
	Należności normalne	2 849
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
8.	Transport i gospodarka magazynowa	144
	Należności normalne	144
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
9.	Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne	833
	Należności normalne	136
	Należności pod obserwacją	567
	Należności zagrożone	0
10.	Informacja i komunikacja	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
11.	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
12.	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4 901
	Należności normalne	4 012
	Należności pod obserwacją	889
	Należności zagrożone	0
13.	Działalność profesjonalna, naukowa i	300

	techniczna	
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	300
	Należności zagrożone	0
14.	Usługi administrowania i działalność wspierająca	1 108
	Należności normalne	1 108
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
15.	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11 825
	Należności normalne	11 825
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
16.	Edukacja	422
	Należności normalne	422
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
17.	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	242
	Należności normalne	242
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
18.	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
19.	Pozostała działalność usługowa	835
	Należności normalne	217
	Należności pod obserwacją	598
	Należności zagrożone	0
20.	Gosp.domowe zatrudniające pracowników; gosp.domowe prod.na wł.potrzeby	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
21.	Organizacje i zespoły eksterytorialne	0
	Należności normalne	0
	Należności pod obserwacją	0
	Należności zagrożone	0
	Razem zaangażowanie w sektorze niefinansowym (Przedsiębiorcy)	29 872

Bank w swoich analizach nie przyjmował w 2018 roku podziału ekspozycji ze względu na kryterium obszarów geograficznych.

2.1.3. Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie

Zarządzanie ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie obejmuje następujące elementy:

- Analizę skuteczności zabezpieczeń, ze szczególnym uwzględnieniem hipoteki na nieruchomości w ramach zarządzania ryzykiem rezydualnym.
- Ustalenie i monitorowanie wewnętrznych limitów zaangażowania w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie.
- Monitoring ekspozycji kredytowych i zabezpieczeń oraz rynkowych cen nieruchomości.
- Pogłębiona analiza struktury długoterminowych aktywów i pasywów Banku.
- Analiza wpływu wzrostu rynkowych stóp procentowych na spłacalność kredytów poprzez analizę przyczyn każdego przypadku braku spłat kredytów z tytułu wzrostu oprocentowania.
- Ocena wpływu spadku cen nieruchomości na poziom ryzyka Banku.
- Wyznaczenie i monitorowanie wskaźnika LtV.
- Ocena wartości nieruchomości, stanowiącej zabezpieczenie kredytu.

Celem zarządzania ryzykiem ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w Banku jest zapewnienie bezpiecznej działalności Banku poprzez stałe monitorowanie portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie, ze szczególnym uwzględnieniem procedur zapewniających spełnienie wymogów aktów normatywnych Banku i przepisów prawa powszechnego.

2.1.4. Zarządzanie ryzykiem rezydualnym

Ryzyko rezydualne to ryzyko mniejszej niż zakładano skuteczności zabezpieczeń kredytowych.

W celu ograniczania występowania ryzyka rezydualnego w Banku prowadzony jest w cyklach rocznych systematyczny monitoring przyjmowanych zabezpieczeń kredytowych.

2.2. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności definiowane jest, jako ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nie akceptowalnych strat.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych.

Cel ten jest realizowany poprzez zarządzanie ryzykiem płynności obejmujące podstawowe kierunki działań (cele pośrednie):

- zapewnienie odpowiedniej struktury aktywów, ze szczególnym uwzględnieniem aktywów długoterminowych,

- podejmowanie działań (w tym działań marketingowych) w celu utrzymania odpowiedniej do skali działalności stabilnej bazy depozytowej,
- utrzymanie nadzorczych miar płynności, w tym miar określonych w Rozporządzeniu UE.

Zarządzanie ryzykiem płynności w Banku ma charakter skonsolidowany i całościowy. Oznacza to zarządzanie płynnością złotową i walutową, zarówno w odniesieniu do pozycji bilansowych jak i pozabilansowych we wszystkich horyzontach czasowych ustalonych przez Bank i obejmuje wszystkie komórki i jednostki organizacyjne Banku.

Zgodnie z Uchwałą 386/2008 KNF Bank dokonuje kalkulacji nadzorczych miar płynności na każdy dzień sprawozdawczy. Wartość miar na dzień 31.12.2018 r. przedstawiała się następująco:

AKTYWA		Wartość (w tys. zł.)
A1	Podstawowa rezerwa płynności	25 685
A2	Uzupełniająca rezerwa płynności	12 288
A3	Pozostałe transakcje zawierane na hurtowym rynku finansowym	14
A4	Aktywa o ograniczonej płynności	41 417
A5	Aktywa niepłynne	3 330
A6	Aktywa ogółem	82 734
B1	Fundusze własne pomniejszone z tytułu ryzyk	7 729

MIARY PŁYNNOCI		Wartość minimalna	Wartość
M1	Luka płynności krótkoterminowej $((A1+A2)/A6)$	0,20	0,46
M3	Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi $(B1/A5)$	1,00	2,32

Zgodnie z Rozporządzeniem UE nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. Bank codziennie wyznacza wskaźnik LCR . Wartości na dzień 31.12.2018 r.:

MIARY LCR	Wartość minimalna	Wartość
Wskaźnik pokrycia wypływów netto (LCR)	1,00	1,29
Wskaźnik stabilnego finansowania (NSFR)	1,00	1,37

Na przestrzeni całego 2018 r. nadzorcze miary płynności kształtowały się na bezpiecznym poziomie, znacznie wyższym aniżeli zalecane minimum.

Wielkość zgromadzonych w Banku środków (wartość nominalna) w przekroju podmiotowym kształtowała się następująco:

Baza depozytowa Banku	Wartość na dzień 31.12.2018r.
Depozyty osób fizycznych, w tym:	39 976
* a'vista	20 385
* terminowe	19 591
Depozyty pozostałych podmiotów niefinansowych, w tym:	22 346
* a'vista	21 867
* terminowe	479
SUMA- sektor niefinansowy	13 924
Depozyty budżetu, w tym:	
* a'vista	13 924
* terminowe	0
SUMA Depozytów Banku	76 246

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez stosowanie systemu limitów oraz odpowiednie kształtowanie struktury posiadanych aktywów i pasywów.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem płynności Bank prowadzi monitoring i pomiar płynności finansowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie regulacjami, w tym m.in. przez:

- codzienne analizy wpływów i wypływów środków z rachunku bieżącego Banku,
- monitoring poziomu aktywów płynnych,
- analizy luki płynności, z uwzględnieniem wskaźników płynności w wybranych terminach zapadalności/wymagalności,
- badanie osadu we wkładach deponowanych przez Klientów,
- analizę wskaźników stabilności bazy depozytowej,
- analizy stopnia zrywalności depozytów terminowych i wcześniejszych spłat kredytów,

Bank posiada również dodatkowe zabezpieczenie płynności w ramach Zrzeszenia oraz Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w postaci wpłaty na fundusz wsparcia płynności (S SOZ BPS) – depozyt obowiązkowy oraz wpłat na Fundusz pomocowy (BPS S.A.)

Nie rzadziej, niż raz w miesiącu Stanowisko ds. zarządzania ryzykami a analiz sporządza informacje, raporty i wnioski z przeprowadzonych pomiarów i analiz, które są przedmiotem obrad Zarządu Banku. Natomiast wyżej wymienione informacje przedkładane są Radzie Nadzorczej Banku nie rzadziej niż raz na kwartał.

2.3. Ryzyko rynkowe (walutowe)

Ryzyko walutowe (rynkowe) jest to ryzyko utraty wartości aktywów, wzrostu poziomu zobowiązań lub zmiany wyniku finansowego w rezultacie wrażliwości na zmiany kursów walut.

Zarządzanie ryzykiem walutowym ma na celu kształtowanie struktury aktywów i pasywów walutowych w sposób zapewniający ograniczenie niebezpieczeństwa niekorzystnego wpływu zmian kursów walut na sytuację finansową Banku.

Udziały poszczególnych walut w sumie aktywów (w tys. zł)

Waluta	Kwota	Kwota w przeliczeniu na PLN	Udział w sumie aktywów
USD	29	109	0,13%
EUR	367	1581	1,85%
GBP	38	180	0,21%

Udziały poszczególnych walut w sumie pasywów (w tys. zł)

Waluta	Kwota	Kwota w przeliczeniu na PLN	Udział w sumie aktywów
USD	26	163	0,19%
EUR	365	1 569	1,84%
GBP	34	200	0,23%

Poziom ryzyka walutowego w działalności Banku z tytułu ryzyka kursowego ograniczony jest poprzez limity maksymalnej pozycji walutowej. Celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości nieprzekraczającej 2% uznanego kapitału, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe. Na dzień 31.12.2018r. całkowita pozycja walutowa miała charakter dłużni i wynosiła 37 823,51 (0,49% funduszy własnych).

Bank z tytułu prowadzonej działalności walutowej przestrzegał ustalonych limitów i nie występowały w całym 2018 roku przypadki przekroczenia 2% funduszy własnych i nie zachodziła potrzeba tworzenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka walutowego.

2.4. Ryzyko stopy procentowej dla pozycji zakwalifikowanych dla portfela bankowego

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest utrzymanie relacji przychodów i kosztów odsetkowych oraz bilansowej wartości zaktualizowanej kapitału wynikającej ze zmian stóp procentowych, w granicach niezagrażających bezpieczeństwu Banku i akceptowanych przez Radę Nadzorczą.

W Banku występują cztery podstawowe ryzyka stopy procentowej:

- ryzyko niedopasowania terminów przeszacowania - wynika z niedopasowania wielkości salda wrażliwych aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych przeszacowywanych w danym czasie (w poszczególnych terminach zmiany oprocentowania),
- ryzyko bazowe - wynika z niedoskonałego powiązania (korelacji) stawek bazowych (rynkowych i podstawowych NBP) w oparciu, o które wyznaczone jest oprocentowanie pozycji generujących przychody/koszty odsetkowe, w przypadku, gdy ich przeszacowanie następuje w tych samych okresach,
- ryzyko opcji klienta - wynika z wpisanych w produkty bankowe praw klienta, które mogą być zrealizowane w następstwie zmian stóp procentowych, dających klientowi prawo do wcześniejszej spłaty kredytu i/lub wycofania depozytu w dowolnym momencie, innym niż umowny termin wymagalności,
- ryzyko krzywej dochodowości - polega na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku,

Bank dokonuje pomiaru ryzyka stopy procentowej z częstotliwością miesięczną. Wyniki pomiaru wraz ze stosownym opisem oraz komentarzem w formie analizy przekazywane są:

- co miesiąc Zarządowi Banku,
- co kwartał Radzie Nadzorczej Banku.

Poniższa tabela przedstawia raport luki ryzyka terminów przeszacowania na dzień 31.12.2018r.

w tys. zł

Wyszczególnienie	Razem	1 dzień roboczy	od 2 dni do tygodnia	>7 dni <= 1 M	>1 M <= 3 M	>3 M <= 6 M	>6 M <= 1 rok	pow 1 roku
stopa zmienna - redyskonto	563			563				
stopa zmienna - referencyjna	1 141			1 141				
stopa zmienna - WIBOR 1M, 3M	35 153	35 153						
depozyt ob., fundusz zabezpiecz. WIBID 1M	7 180	7 180						
stopa zarządzana przez Bank	5 235				5 235			
stopa Banku BPS S.A.	58			58				
obligacje - WIBOR 6M	6 120			6 000		120		
stopa stała - obligacje, bony	6 160		5 160					1 000
stopa stała - lokaty	16 527	3 527		4 000	5 000	4 000		
stopa rezerwy obowiązkowej	500			500				
aktywa - niewrażliwe	6 786							
Razem należności odsetkowe	78 636	45 859	5 160	12 261	10 235	4 120	0	1 000
aktywa odsetkowe skumulowane		78 636	32 777	27 617	15 355	5 120	1 000	1 000

stopa zarządzana przez Bank	27 888				27 888			
stopa zmienna WIBID 1M	1 992	1 992						
pasywa - niewrażliwe	55 541							
Razem zobowiązania odsetkowe	29 881	1 992	0	0	27 888	0	0	0
pasywa odsetkowe skumulowane		29 881	27 888	27 888	27 888	0	0	0

LUKA	48 755	43 867	5 160	12 261	-17 653	4 120	0	1 000
LUKA SKUMULOWANA		48 755	4 889	-271	-12 533	5 120	1 000	1 000

współczynnik wrażliwości prosty ¹⁾	23,02	0,00	0,00	0,37	0,00	0,00	0,00
współczynnik wrażliwości skumulowany ²⁾	2,63	1,18	0,99	0,55	0,00	0,00	0,00
współczynnik wrażliwości do 1 miesiąca ³⁾	31,76						
względny współczynnik luki ⁴⁾	57,08%						

zmiana wyniku odsetkowego na skutek równoległych zmian rynkowych stóp procentowych ⁵⁾	wzrost oproc.	spadek oproc.
o 0,25 pp.	30,97	-134,38
o 0,5 pp.	61,94	-273,72
o 1,0 pp.	123,88	-553,43
o 2,0 pp.	247,77	-1 246,58

zmiana wyniku odsetkowego na skutek nierównoległych zmian rynkowych stóp procentowych ⁵⁾	<= 1D	(1D; 7D]	(7D;1M]	(1M;3M]	(3M;6M]	(6M;12M]	razem
A - spadek stóp proc. w większej skali w krótszych terminach przeszac. i mniejszej w dłuższych terminach przeszac.	-0,50 pp.	-0,45 pp.	-0,40 pp.	-0,35 pp.	-0,30 pp.	-0,25 pp.	-270,07
B - spadek stóp proc. w mniejszej skali w krótszych terminach przeszac. i większej w dłuższych terminach przeszac.	-0,50 pp.	-0,60 pp.	-0,70 pp.	-0,80 pp.	-0,90 pp.	-1,00 pp.	-281,01
C - wzrost stóp proc. w mniejszej skali w krótszych terminach przeszac. i większej w dłuższych terminach przeszac.	0,50 pp.	0,60 pp.	0,70 pp.	0,80 pp.	0,90 pp.	1,00 pp.	-57,83
D - wzrost stóp proc. w większej skali w krótszych terminach przeszac. i mniejszej w dłuższych terminach przeszac.	0,50 pp.	0,40 pp.	0,40 pp.	0,35 pp.	0,30 pp.	0,25 pp.	121,83

średni czas przeszacowania aktywów do 1 roku	19,0
średni czas przeszacowania pasywów do 1 roku	56,1

¹⁾ współczynnik stanowiący iloraz aktywów wrażliwych i pasywów wrażliwych, wyliczony dla poszczególnych przedziałów terminów przeszacowania

²⁾ współczynnik stanowiący iloraz aktywów wrażliwych skumulowanych i pasywów wrażliwych skumulowanych, wyliczony dla poszczególnych przedziałów terminów przeszacowania

³⁾ współczynnik stanowiący iloraz aktywów wrażliwych i pasywów wrażliwych ujmowanych w przedziałach do 1 miesiąca

⁴⁾ współczynnik będący ilorazem luki skumulowanej i sumy bilansowej Banku

⁵⁾ przy wyliczeniach zakładających:

- większy spadek rynkowych stóp procentowych niż faktyczne oprocentowanie depozytów, środki te traktowano jako pozycje niewrażliwe (wyłączano z kalkulacji), w części proporcjonalnej do zmiany stóp procentowych przewyższającej nominalną stopę procentową
- wzrost rynkowych stóp procentowych, uwzględniano nieoprocentowane depozyty

Bank w ramach analizy ryzyka stopy procentowej przeprowadza testy warunków skrajnych, które posiadają założenie, że stopy procentowe zmieniają swoje oprocentowanie o 200 pb. Wyniki przeprowadzonych testów są odnoszone do Funduszy Własnych i wyniku odsetkowego Banku. W ten sposób określa się możliwy negatywny i pozytywny wpływ zmian stóp procentowych na tak ważne elementy dla Banku jak Fundusze Własne oraz wynik odsetkowy.

2.5. Ryzyko operacyjne

Celem strategicznym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ryzykiem braku zgodności w Banku jest ograniczanie ryzyka występowania strat operacyjnych oraz dążenie do ich minimalizowania.

Celami strategicznymi w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym są:

- Utrzymanie limitów operacyjnych na założonym poziomie nieprzekraczającym limitów tolerancji ryzyka operacyjnego;
- Ograniczenie strat z tytułu zdarzeń operacyjnych;
- Zapewnienie bezpiecznego i ciągłego funkcjonowania Banku.

Podstawowe procesy niezbędne do zarządzania ryzykiem operacyjnym to:

- Opracowanie i wdrożenie procedur zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz bezpieczeństwem Banku, dostosowanych do przepisów zewnętrznych, z wykorzystaniem procedur wzorcowych Banku Zrzeszającego.
- Okresowa weryfikacja przyjętych procedur wewnętrznych.
- Identyfikacja i rejestracja zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz incydentów ryzyka braku zgodności.
- Wycena strat zdarzeń ryzyka operacyjnego.
- Analiza zagrożeń i propozycja działań w celu ograniczania ryzyka operacyjnego.
- Przeprowadzanie testów warunków skrajnych oraz testów ciągłości działania.
- Raportowanie wyników analiz i ocen Zarządowi oraz Radzie Nadzorczej
- Podejmowanie działań ograniczających ryzyko operacyjne oraz ryzyko braku zgodności.
- Kontrola wewnętrzna i audyt.
- Szkolenia pracowników, członków Zarządu oraz Rady Nadzorczej

W procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym uczestniczą:

- Rada Nadzorcza,
- Zarząd,
- Komórka monitorująca ryzyko,
- Audyt wewnętrzny – sprawowany przez S SOZ BPS na podstawie zawartej umowy,
- Pozostali pracownicy Banku.

Informacja o obciążeniu ryzykiem operacyjnym w sposób zagregowany prezentowana jest poprzez wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego, uwzględniany przy obliczaniu współczynnika wypłacalności.

Wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne, wyliczony metodą BIA na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł 436 tys. zł. W ciągu 2018 roku nie zaszła konieczność dotworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne.

2.6. Strategia i procesy zarządzania ryzykiem braku zgodności

Podstawy funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności wyznacza Polityka zarządzania ryzykiem braku zgodności. Celem nadrzędnym jest ograniczenie strat ponoszonych z tytułu realizacji tego ryzyka. Ryzyko braku zgodności jest ryzykiem pokrewnym w stosunku do ryzyka operacyjnego i należy go grupy ryzyka operacyjnego. Organizacja systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności zapewnia efektywny proces oceny i kontroli ryzyka. Zarządzanie ryzykiem braku zgodności realizowane jest z uwzględnieniem struktury i zadań wynikających z Regulaminu organizacyjnego Banku. System raportowania i pomiaru ryzyka braku zgodności dokonywany jest w ramach ryzyka operacyjnego.

3. Fundusze własne Banku – Uznany kapitał

3.1. Informacje podstawowe

Fundusze własne stanowią znaczące źródło finansowania działalności Banku. Są gwarancją jego rozwoju i wyznacznikiem stabilności finansowej. Poziom funduszy własnych Banku powinien być dostosowany (adekwatny) do skali, złożoności i profilu ryzyka Banku.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności. Są gwarancją jego rozwoju i wyznacznikiem stabilności finansowej.

Uznany Łączny kapitał (FWB) ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na fundusze podstawowe i uzupełniające. Na fundusze własne składają się:

- fundusz udziałowy,
- fundusz zasobowy (kapitał założycielski),
- fundusz rezerwowy
- fundusze uzupełniające
- wartości niematerialne i prawne

Funduszem uzupełniającym jest kapitał z aktualizacji wyceny. Fundusz udziałowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem Banku według wartości nominalnej udziałów wniesionych przez Członków. Fundusz zapasowy tworzony jest ze środków opłaty wpisowej wnoszonej przez Członków Banku, ale przede wszystkim z podziału zysku netto dokonywanego przez Zebranie Przedstawicieli. Kapitał z aktualizacji wyceny obejmuje wartość aktualizacji rzeczowych aktywów trwałych. Zysk/strata z lat ubiegłych obejmuje niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych. Zysk netto wynika z rachunku zysków i strat za okres, za który sporządzane jest sprawozdanie i uwzględnia podatek dochodowy zarówno w części bieżącej, jak i odroczonej, a także inne obowiązkowe obciążenia.

3.2. Struktura i wielkość funduszy własnych

Ujawnienie na temat funduszy własnych, zgodnie z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji nr 1423/2013 z dnia 20 grudnia 2013 r., ustanawiającym wykonawcze standardy techniczne w zakresie wymogów dotyczących ujawniania informacji na temat funduszy własnych zgodnie z rozporządzeniem CRR.

Na dzień 31.12.2018 r. poziom uznanych kapitałów Banku, wyliczonych zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE przedstawia się następująco:

Struktura kapitałów Banku	Kwota w tys. zł.
Fundusz udziałowy	1 506
Fundusz zasobowy	6 138
Fundusz rezerwowy	40
Fundusz z aktualizacji wyceny	113
(-) wartości niematerialne i prawne	68
Kapitał podstawowy Tier I	7 729
Dodatkowy kapitał podstawowy (AT1)	0,00
Kapitał Tier I	7 729
Kapitał Tier II	0,00
Uznany łączny kapitał – całkowita kwota ekspozycji na ryzyko	7 729

Bank, zgodnie z zapisami Rozporządzenia 575/2013 UE, Ustawą Prawo Bankowe art. 127 ust.2 pkt 3 lit. b oraz Uchwałą KNF 325/2011 z dnia 20 grudnia 2011 roku) pomniejsza Fundusze o wartość bilansową wartości niematerialnych i prawnych. Wartość uznanego łącznego kapitału po pomniejszeniu wyniosła 7 729 tys. zł. i w tutejszym Banku jest równa kapitałowi podstawowemu Tier 1 oraz kapitałowi Tier 1.

Wartość uznanego kapitału pozwoliła pokryć sumę wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka.

Na przestrzeni 2018r. zmianie uległ:

- 1) Fundusz Zasobowy- w związku z podziałem nadwyżki bilansowej za 2017 r – wykazał wzrost o 395 tys. zł;
- 2) Fundusz Udziałowy – w wyniku wypowiedzeń udziałów i wyśięgowania wypowiedzianych udziałów za zgodą KNF – spadł o 113 tys. zł;
- 3) Wzrost wartości niematerialnych i prawnych pomniejszających fundusze własne o 51 tys. zł;
- 4) Fundusze uzupełniające – wzrost o 23 tys. zł.

Na wysokość Funduszu Udziałowego składały się udziały 1393 członków Banku Spółdzielczego.

4. Adekwatność kapitałowa

4.1. Opis metody stosowanej przez Bank do oceny adekwatności Kapitałowej

Bank bada adekwatność kapitałową z uwzględnieniem wymagań ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzenia 575/2013 Parlamentu Europejskiego z dnia 26.06.2013r., zwanego dalej Rozporządzeniem UE. Na podstawie Rozporządzenia UE Bank wylicza trzy wskaźniki kapitałowe, stosując proste zasady wyznaczania wymogów minimalnych na ryzyka, określone w wyżej wymienionym Rozporządzeniu zidentyfikowane, jako istotne, tj.:

- kredytowe,
- koncentracji zaangażowań
- operacyjne,
- płynności,
- stopy procentowej,
- rynkowe,
- kapitałowe.

Wszystkie ryzyka uznane za istotne posiadają pisemne procedury wewnętrzne, zgodne z obowiązującymi przepisami tj. Ustawą Prawo Bankowe, Rozporządzeniem i Dyrektywą UE, Uchwałami KNF oraz rekomendacjami KNF. W oparciu o minimalne wymogi wyliczone na podstawie Rozporządzenia UE z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka Bank wyznacza wskaźniki kapitałowe. Na podstawie oraz Dyrektywy 2013/36 Parlamentu Europejskiego z dnia 26 czerwca 2013r., zwanej dalej Dyrektywą UE Bank uwzględnia wewnętrzne wymogi kapitałowe w wysokości minimalnych wymogów na ryzyka określone w Rozporządzeniu UE oraz wymogów dodatkowych na pozostałe ryzyka ujęte w Dyrektywie UE.

Podstawowym celem strategicznym w zakresie adekwatności kapitałowej jest budowa odpowiednich funduszy własnych, zapewniających bezpieczeństwo zgromadzonych depozytów, przy osiągnięciu planowanego poziomu rentowności prowadzonej działalności.

Kwoty wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz limity alokacji kapitału na dzień 31.12.2018 r. (tys. zł)

Rodzaj ryzyka	Limit alokacji kapitału, jako % uznanego kapitału	Limit kwotowo	Wymóg kapitałowy	Wykorzystanie limitu w %
Uznany łączny kapitał	7 728 840,74			
Limity alokacji kapitału				
MINIMALNE WYMOGI KAPITAŁOWE				
1.RYZYKO KREDYTOWE	65%	5 024	2 233	44,45
2.RYZYKO (rynkowe) WALUTOWE	0,00	0,00	0,00	0,00

3.RYZYKO OPERACYJNE	10%	773	436	56,40
4. Inne i przejściowe wymogi kapitałowe w tym: - wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowani i limitu dużych zaangażowań	0,00	0,00	0,00	0,00
Minimalny wymóg kapitałowy łącznie			2 669 529,01	
WEWNĘTRZNE (DODATKOWE) WYMOGI KAPITAŁOWE				
5.RYZYKO STOPY PROCENTOWEJ	2%	155	9	5,79
6.RYZYKO PŁYNNOSCI	2%	155	0,00	0,00
7.RYZYKO KAPITAŁOWE	2%	155	16	10,32
8.RYZYKO BIZNESOWE (wyniku finansowego)	2%	155	0,00	0,00
9.RYZYKO KONCENTRACJI	2%	155	0,00	0,00
Minimalne i wewnętrzne (dodatkowe) wymogi kapitałowe łącznie			2 694 163,01	

Ocena adekwatności kapitałowej pozwala stwierdzić, że na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank posiada nadwyżkę zasobów kapitałowych – Uznanego łącznego kapitału w stosunku do wymogów kapitałowych w kwocie 5 035 tys. zł. Alokacja uznanych łącznych kapitałów (funduszy własnych Banku) na poszczególne ryzyka odbywa się zgodnie z zasadami Pakietu CRD IV/CRR oraz wewnętrznymi przepisami Banku, m.in. wewnętrznym procesem oceny adekwatności kapitałowej.

Poziom łącznego współczynnika kapitałowego na dzień 31.12.2018 r. wyniósł 23,16% był, zatem na poziomie bezpiecznym i adekwatnym do ponieszonego przez Bank ryzyka. Zgodnie z Instrukcją oceny adekwatności kapitałowej Bank w roku 2018 stosował proste metody standardowe wyznaczania wymogów kapitałowych.

4.2. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Bank obliczał wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego wg metody standardowej, zgodnie z zapisami obowiązujących norm prawnych polskich oraz unijnych przy uwzględnieniu współczynnika wsparcia dla MŚP. Poniższe tabele przedstawiają kalkulację wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według rodzaju ekspozycji i wagi ryzyka oraz według klas ekspozycji. Wartość wymogu kapitałowego stanowi 8% ekspozycji ważonej ryzykiem dla każdej grupy aktywów.

Kalkulacja wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego według klas ekspozycji Banku na 31.12.2018r. (tys. zł)

L.p.	Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Kwota ekspozycji ważonej ryzykiem	Wartość wymogu kapitałowego
1.	Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	12 166	0	0
2.	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	12 954	2 410	193
3.	Ekspozycje wobec podmiotów sektora -publicznego	340	340	27
6.	Ekspozycje wobec instytucji – Banki	26 474	205	69
7.	Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	12 992	9 186	735
8.	Ekspozycje detaliczne	14 932	10 545	829
9.	Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	3 817	1 336	122
10.	Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	0	0	0
11.	Ekspozycje kapitałowe	655	655	0
12.	Inne pozycje	4 709	3 241	259
	RAZEM:	89 039	27 918	2 233

Wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe Banku na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł 2 233 tys. zł. Wartość ta jest zgodna z danymi sprawozdawczymi przekazywanymi do NBP, dotyczącymi adekwatności kapitałowej banków (COREP).

Na dzień 31.12.2018r. nie wystąpił dodatkowy wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego.

4.3. Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego.

Stosowane metody wyliczania wymogu kapitałowego na pokrycie ryzyka operacyjnego.

W zakresie ryzyka operacyjnego, Bank w roku 2018 stosował metodę podstawowego wskaźnika BIA (Basic Indicator Approach)(art. 315-316 Rozporządzenia CRR). Kwota

wymogu z tytułu ryzyka operacyjnego na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi 436 tys. zł. Dane dotyczące wyliczenia wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne w tys. zł zawiera poniższa tabela:

Rok	2015	2016	2017
Przychody odsetkowe	2 039	2 275	2 489
Koszty odsetkowe	341	304	284
Wynik z tytułu odsetek	1 698	1 971	2 205
Przychody z tytułu prowizji	828	838	856
Koszty z tytułu prowizji	18	18	19
Wynik z tytułu prowizji	809	820	837
Wynik z pozycji wymiany	26	33	17
Pozostałe przychody operacyjne	37	27	241
Wynik	2 571	2 851	3 300

15% średniego wyniku brutto z lat wykazanych w tabeli stanowi kwota 436 tys. zł.

Profil ryzyka

Poziom ryzyka operacyjnego, w którym uwzględnione zostało również ryzyko braku zgodności, ryzyko prawne, ryzyko informatyczne – został oszacowany na podstawie zarejestrowanych zdarzeń w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego oraz kształtowania się wskaźników KRI za ostatnie cztery kwartały. Ryzyko operacyjne utrzymywało się na akceptowalnym poziomie i profil ryzyka nie uległ zmianie, w związku z czym poziom ryzyka został oceniony nadal jako niski. Ponadto podejmowane na bieżąco działania w celu ograniczenia tego ryzyka redukują jego poziomi ryzyko wystąpienia strat, które w istotny sposób mogłyby wpłynąć na działalność Banku.

Działania mitygujące, jakie zostały podjęte w celu ujęcia zdarzeń w przyszłości

Odnotowane straty brutto w 2018 roku mieszczą się w granicach ogólnego limitu strat w kwocie 155 tys. zł (2%FW), jakie Bank może ponieść z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego. Odnotowane zdarzenia i poniesione straty nie spowodowały wzrostu ekspozycji Banku na ryzyko operacyjne w związku z czym nie ma konieczności tworzenia dodatkowego wymogu kapitałowego. Powyższe zdarzenia nie spowodowały sytuacji, która mogłaby niekorzystnie wpłynąć na działalność Banku, stwarzając zagrożenia dla ciągłości działalności lub też

poniesienia straty. Podejmowane na bieżąco działania w celu ograniczenia narażenia na ryzyko operacyjne redukują jego poziom i ryzyko wystąpienia strat.

Zdarzenia istotne odnotowane w danym roku.

W roku 2018 w Rejestrze zdarzeń ryzyka operacyjnego nie zarejestrowano istotnych zdarzeń z tytułu ryzyka operacyjnego, zgodnie z przyjętymi kryteriami istotności. Zdarzenia, które wystąpiły nie spowodowały strat finansowych dla Banku. Ponadto Bank w 2018 roku nie poniósł żadnych strat z tytułu ryzyka braku zgodności.

Przeprowadzona analiza w systemie finansowo-księgowym poszczególnych grup kont kosztów nie wykazała poniesionych przez Bank kosztów związanych z nieprzestrzeganiem zewnętrznych jak również wewnętrznych przepisów prawa, strat związanych z zapłaconymi karami, odszkodowaniami lub odsetkami karnymi. W 2018 roku nie odnotowano żadnych skarg i wniosków w Rejestrze skarg i wniosków.

5. Ekspozycje kapitałowe nieuwzględnione w portfelu handlowym

Informacje jakościowe

Na dzień 31.12.2018 r. ekspozycje kapitałowe Banku, kształtowały się następująco:

Stan dłużnych papierów wartościowych wg wartości bilansowej (tys. zł)

Wyszczególnienie	31.12.2018 r.
Dłużne papiery wartościowe emitentów państwowych	5 159
Bony pieniężne NBP	5 159
Dłużne papiery wartościowe innych emitentów	7 128
RAZEM dłużne papiery wartościowe	12 288

Posiadane akcje i udziały (w tys. zł)

Podmiot	Przedmiot działalności	Wartość brutto udziałów/akcji	Wartość netto udziałów/akcji
Bank Polskiej Spółdzielczości S.A.	Działalność bankowa	650	650
System Ochrony Zrzeszenia BPS SA (IPS)	Działalność pomocnicza	5	5

Bank posiada akcje Banku Zrzeszającego w wysokości 650 133 zł. Wartość nominalna i cena zakupu jednej akcji serii L, O, T, W jest równa 2,50 zł, serii J jest równa 1,00 zł oraz serii H jest równa 2,35 zł. Każdemu akcjonariuszowi przysługuje na Walnym Zgromadzeniu 1 głos z każdej posiadanej akcji.

6. Dźwignia finansowa

Bank Spółdzielczy kalkuluje wskaźnik dźwigni finansowej zgodnie z przepisami Rozporządzenia CRR. Wprowadzenie wskaźnika pokazującego relację pomiędzy kapitałem Tier 1, a wartością ekspozycji bilansowych i pozabilansowych ma na celu ograniczenie nieadekwatnego w relacji do posiadanej bazy kapitałowej zadłużania się banków. Wartość wskaźnika dźwigni na dzień 31.12.2018 r. zgodnie z wyliczeniem wyniosła 8,96% i jest znacznie ponad wymagane przez SOZ BPS S.A. minimum wynoszące 3,3%. W związku z w/w wskaźnikami Bank uznaje ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej za nieistotne.

7. Polityka w zakresie wynagradzania

Kierując się ostrożnym i stabilnym zarządzaniem ryzykiem, kapitałem i płynnością Bank przyjął Regulamin wynagradzania Pracowników Bieszczadzkiego Banku Spółdzielczego w Ustrzykach Dolnych oraz Politykę wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Bieszczadzkiego Banku Spółdzielczego w Ustrzykach Dolnych, które zostały opracowane z uwzględnieniem przepisów prawa, w tym ustawy Prawo bankowe oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach. Celem wdrożenia Polityki wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku było określenie zasad ustalania stałych i zmiennych składników wynagradzania pracowników, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, wspierania prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i nie zachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka w działalności Banku oraz wspieranie realizacji strategii działalności oraz ograniczanie konfliktu interesów. Bank Spółdzielczy w Ustrzykach Dolnych nie jest znaczącą jednostką pod względem organizacji wewnętrznej oraz rodzaju, zakresu i złożoności prowadzonej działalności.

Bank z uwagi na profil działania, charakter posiadanych w ofercie produktów oraz skalę działalności przyjął, że Polityka wynagradzania osób istotnie wpływających na profil ryzyka Banku dotyczy Członków Zarządu oraz Głównego Księgowego, jako osób mających wpływ na profil ryzyka w Banku. W odniesieniu do pozostałych pracowników stosuje się wyłączenie i nie podlegają postanowieniom tej Polityki. Wynagrodzenia osób istotnie wpływających na profil ryzyka są tak ustalone, aby odpowiadały w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy, stopnia odpowiedzialności i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniały ilość i jakość świadczonej pracy oraz zapewniały prawidłowość realizacji przez te osoby zadań wynikających z działalności Banku. Decyzję o

wypłacie stałych i zmiennych składników wynagrodzeń dla tych osób podejmuje Rada Nadzorcza.

Zgodnie z przyjętą zasadą proporcjonalności Bank może odstąpić od stosowania zasad dotyczących odroczonej płatności zmiennych składników wynagradzania. Z uwagi na niski udział wypłacanych dotychczas premii dla stanowisk istotnych, w rozumieniu uchwały 258/2011r. stosuje się zasadę jednorazowej wypłaty zmiennych składników wynagradzania bez odraczania i bez wypłaty w formie instrumentów finansowych zamiennych na udziały.

- Wynik finansowy brutto za 2018 rok – 605 tys. zł
- Udział procentowy wypłaconej części zmiennej wynagrodzenia w wyniku brutto Banku – 9,02%
- Fundusze własne na dzień 31.12.2018 r. - 7 729 tys. zł

Bieszczadzki Bank Spółdzielczy w Ustrzykach Dolnych podejmuje i będzie podejmował czynności mające na celu poprawę jakości zarządzania ryzykami oraz podnoszenie efektywności działalności przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa jego działania.

Prawidłowy i skuteczny proces zarządzania ryzykami i adekwatnością kapitałową pozwoli na dynamiczny i bezpieczny rozwój Bieszczadzkiego Banku Spółdzielczego w Ustrzykach Dolnych

8. Oświadczenie Zarządu w zakresie ujawnień – art. 453 Rozporządzenia CRR

Oświadczenie na temat adekwatności ustaleń dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, dające pewność, że stosowane systemy zarządzania ryzykiem są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii Banku.

Oświadczenie

Zarząd Bieszczadzkiego Banku Spółdzielczego w Ustrzykach Dolnych niniejszym oświadcza, że ustalenia opisane w „*Informacji podlegającej ujawnieniom w ramach Polityki informacyjnej Bieszczadzkiego Banku Spółdzielczego w Ustrzykach Dolnych na 31.12.2018r.*” są adekwatne do stanu faktycznego, a stosowane systemy zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej są odpowiednie z punktu widzenia profilu i strategii ryzyka Banku.

Ustrzyki Dolne, lipiec 2019r.

Zarząd
Bieszczadzkiego Banku Spółdzielczego
w Ustrzykach Dolnych